

Landstinget Dalarna

**Rapport över granskning av
bokslut 2009**

KPMG
2010-03-31
Antal sidor 12

Innehåll

1.	Inledning och sammanfattning	1
2.	Syfte och omfattning	3
3.	Verksamheten	3
4.	Redovisningsorganisation och ansvar	3
5.	Förvaltningsberättelse	3
6.	Resultaträkning	4
6.1	Utfall i sammandrag 2004-2008	4
6.2	Budget/prognosjämförelse 2009	5
6.3	Budget 2010	6
6.4	Jämförelsestörande poster	7
6.5	Jämförelse med övriga landsting och regioner	7
7.	Balanskrav	8
8.	Balansräkning	9
8.1	Utfall i sammandrag 2005-2009	9
8.2	Långfristiga placeringar	9
8.3	Kundfordringar	9
8.4	Kortfristiga placeringar	10
8.5	Upplupna kostnader	10
9.	Ansvarsförbindelser	10
10.	Kassaflödesanalys	10
11.	Investeringsredovisning	10
12.	Redovisningsprinciper	11
13.	Sammanställd redovisning	11
14.	Kassaredovisning	11

1. Inledning och sammanfattning

KPMG har på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer granskat bokslutet och preliminär årsredovisning för Landstinget Dalarna 2009.

Våra väsentligaste iakttagelser, slutsatser och synpunkter:

- **Resultatet för 2009 blev ett underskott på -122 mkr (6.1).**
- Utfallet exklusive skatteintäkter, statsbidrag, finansnetto och jämförelsestörande poster, motsvarar en negativ avvikelse mot budget med -75 mkr medan **nettoresultatet avviker negativt med -124 mkr mot budget (6.2).**
- Landstingsvärlden som helhet redovisar ett *överskott* på 3,2 mdr kr för 2009. Två landsting redovisar sämre resultat än Dalarna (6.5).
- Den bokförda soliditeten i landstinget Dalarna är 7%. Genomsnittet i landet ligger på 22%. Soliditeten inkl ej bokförd pensionsskuld är för landstinget Dalarna -145%, sämst i landet. Genomsnittet ligger på -55% (6.5).
- Enligt statistik från SCB redovisar landstinget Dalarna jämfört med landstingens genomsnitt under 2009 en lägre ökning av skatteintäkter, en högre ökning av intäkter i verksamheten och en lägre ökning av kostnader i verksamheten (6.5).
- **Tre av de fyra fastställda finansiella målen nås inte (5).**
- Justerat för jämförelsestörande poster och sänkta arbetsgivaravgifter **ökar verksamhetens bruttokostnader med 2,3%. Lönekostnaderna ökar med 4,1% (6.1).**
- **Hälso- och sjukvården redovisar ett underskott på -223 mkr**, varav -186 mkr avser länssjukvården och -37 mkr närsjukvården. De större avvikelserna avser kostnader för IT, vårdgarantikostnader, läkemedel, högspecialiserad vård samt externa intäkter (6.2).
- Budget för 2010 motsvarar en mycket liten ökning av verksamhetens kostnader 2009 som också påverkades positivt av stora poster av engångskaraktär. **Kraftfulla åtgärder krävs för att nå kostnadsbudgeten 2010 (6.3).**
- I förhållande till den prognos som lämnades i samband med delårsrapportens avlämnande per 2009-08-31 innebär utfallet för hela 2009 en resultatförbättring med 142 mkr, i förhållande till den prognos som lämnades i november med 97 mkr (6.2).
- För de första 10 månaderna 2009 redovisades ett underskott på -65 mkr, för november och december ett underskott på -154 mkr. För de första 11 månaderna 2008 redovisades ett överskott på 36 mkr, för december ett minus på -212 mkr. **Resultatutfallen i slutet av året bör analyseras och förklaras. Utfallen tyder på brister i löpande periodisering av väsentliga resultatpåverkande poster (6.2).**

- Kostnaderna är för närvarande högre än intäkterna och ökar snabbare än intäkterna. Landsting och kommuner har också en ej bokförd pensionsskuld att hantera i form av ökade kostnader de närmaste åren. **För landstinget Dalarna uppgår den ej bokförda pensionsskulden till 4,9 mdr kr (8.1).**
- Efter årets underskott uppgår det ackumulerade underskott som landstinget ska återställa enligt reglerna i Kommunallagen till 805 mkr. Enligt förvaltningsberättelsen ska drygt hälften återställas under perioden 2010-2013. **Planen strider mot kommunallagen** som stadgar återställande i sin helhet inom tre år (5, 7).
- Likviditeten är god. Landstinget har per 2009-12-31 utöver likvida medel på 434 mkr även kortfristiga placeringar på 492 mkr (8.1).
- Inräknat hela pensionsskulden är det egna kapitalet kraftigt negativt, -4,7 miljarder kr. Underskottet har ökat med 257 mkr under 2009 (8.1).
- **Bokslutet är upprättat med beaktande av god redovisningssed.** Årsredovisningens resultat- och balansräkningar ger tillsammans med noter och kommentarer i förvaltningsberättelsen en rättvisande bild av resultat och ställning (12).
- Vi har dock noterat att tandvården kostnadsfört utgifter som borde ha klassificerats som förbättringsutgifter på byggnader respektive inventarier. Felredovisade belopp uppgår till ca 6 mkr och rätt redovisat hade resultatet för tandvården varit ca 6 mkr bättre (11).
- Vi har vidare noterat att semesterlöneskuld redovisats med 4,5 mkr högre belopp vad underlag från lönesystem visar (8.5).
- Landstinget har långfristiga placeringar om 70 mkr där marknadsvärdet på bokslutsdagen uppgick till ca 60 mkr. Kortfristiga placeringar uppgick till 492 mkr med ett samlat marknadsvärde på balansdagen som uppgick till 492 mkr (8.2, 8.4).
- Förvaltningsberättelsen följer lagens krav på innehåll (5).
- Landstinget Dalarna har tillsammans med andra landsting en solidarisk borgen avseende AB Transitio. I årsredovisningen redovisas landstinget Dalarnas beräknad andel av det totala borgensåtagandet. Den totala borgen, för vilken landstinget Dalarna har ett solidariskt ansvar, är väsentligt högre (9).
- Landstinget anser att en koncernredovisning inte tillför väsentlig information och redovisar därför ingen sådan (13).
- Under året har brister noterats i den interna kontrollen i redovisning av kassamedel. Två förskingringar har uppdagats. Landstinget har inlett en utredning för att se över rutinerna. Kontanter avses att avskaffas som betalningsmedel från och med 2011 (14).

2. Syfte och omfattning

Granskningen av bokslutet har syftat till att pröva om bokslutet för 2009 ger en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet av verksamheten och dess finansiering. Vi har granskat

- att tillgångar och skulder existerar och ägs av landstinget,
- att tillgångar och skulder värderats och klassificerats rätt,
- att samtliga tillgångar och skulder medtagits,
- att inkomster och utgifter i allt väsentligt periodiserats korrekt och avser verksamhetsåret samt
- att årsredovisningen är upprättad enligt den kommunala årsredovisningslagen och följer god redovisningssed

God redovisningssed bestäms förutom av lag och praxis även av rekommendationer och uttalanden av Rådet för kommunal redovisning, RKR och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Vägledning kan även hämtas i rekommendationer och uttalanden från andra normgivande organ som Redovisningsrådet, Bokföringsnämnden och FAR.

Den utförda granskningen har omfattat hela bokslutet och årsredovisningen med förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningar, ställda säkerheter och ansvarsförbindelser, kassaflödesanalys och noter. Till stöd för granskningen har vi tagit del av de bilagor och specifikationer till bokslutets olika delar som upprättats av respektive styrelse och nämnd.

3. Verksamheten

Landstinget Dalarna ansvarar för hälso- och sjukvård, tandvård samt kultur- och utbildningsverksamhet m m. Nettokostnaden uppgick under 2009 till 6,5 miljarder kr och verksamheten sysselsatte totalt 8 715 personer.

4. Redovisningsorganisation och ansvar

Varje styrelse och nämnd ansvarar för bokföringen och redovisningen av egna intäkter, kostnader och balansposter. Landstingsstyrelsen ansvarar för redovisning och avstämning av större resultat- och balansposter som skatteintäkter, pensionsskuld och andra personalrelaterade skulder, kund- och leverantörsreskontror m m. Landstingsstyrelsen upprättar också årsredovisningen.

5. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen följer lagens krav och redogör för väsentliga ekonomiska förhållanden inkl budgetavvikelser.

Balanskravet kommenteras. Ackumulerat underskott uppgår till 805 mkr efter årets bokslut. Enligt kommentarer i förvaltningsberättelsen beräknas 426 mkr vara återställt under perioden 2010-2013 och återstående belopp, 378 mkr återställs efter 2013. Planen för återställande strider mot kommunallagen.

Förvaltningsberättelsen innehåller 2009 inget särskilt avsnitt om måluppfyllelse. Detta redovisas i ett separat dokument, Måluppfyllelse 2009. Dokumentet beskriver i detalj vilka mål respektive verksamhet satts upp och vilka resultat man har uppnått. Av totalt 94 mål så har 14 uppnåtts till 0-75%, 26 av målen har uppnåtts till 76-95% och 49 mål har uppnåtts med 96-100%.

I en finansiell analys redogörs för finansiella mål som finns uppsatta för landstinget. I detta avsnitt konstateras att tre av de långsiktiga finansiella målen inte uppnåtts;

- Överskott på minst 2% av skatte- och statsbidragsintäkterna (årets resultat motsvarar -1,9 %)
- Ökad soliditet med 3% per år (soliditeten har minskat från 12% till 7%)
- Nettoinvesteringarna skall vara självfinansierade sett över en fyraårsperiod (självfinansieringsgraden är 30%)

Däremot har likviditetsmålet nåtts;

- Långsiktig upplåning ska inte ske (likviditeten inklusive kortfristiga placeringar uppgår till +926 mkr)

6. Resultaträkning

6.1 Utfall i sammandrag 2004-2008

<i>Belopp i mkr</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>	<i>2006</i>	<i>2005</i>
Verksamhetens intäkter	1 626	1 528	1 515	1 483	1 442
Verksamhetens kostnader	-7 212	-7 136	-6 704	-6 305	-6 133
Avskrivningar	-209	-198	-179	-168	-164
Verksamhetens nettokostnad före jämförelsestö- rande poster	-5 795	-5 806	-5 368	-4 999	-4 855
Skatteintäkter och statsbidrag	5 698	5 669	5 403	5 235	4 945
Finansnetto	-57	-25	-18	-15	-11
Resultat före jämförelsestörande poster	-154	-162	17	230	79
Jämförelsestörande poster	32	-14	9	-103	25
Årets resultat	-122	-176	26	127	104

Resultatet för 2009 är ett underskott på 122 mkr, att jämföra med 2008 års underskott på -176 mkr. Resultatet före jämförelsestörande poster 2009 är -154 mkr, i nivå med utfallet 2008.

Jämfört med 2008 har skatteintäkter och statsbidrag exkl läkemedel ökat med 0,5% medan verksamhetens bruttokostnader före jämförelsestörande poster ökat med 1%. Korrigerat för effekter av sänkta arbetsgivaravgifter och sänkta premier för arbetsmarknadsförsäkringar har kostnaderna ökat med 2,3%. Lönekostnaderna ökade med 4,1%. Verksamhetens intäkter har ökat framför allt genom höjda patientavgifter.

6.2 Budget/prognosjämförelse 2009

<i>Belopp i mkr</i>	<i>Utfall</i>	<i>Prognos</i>	<i>Budget</i>
Verksamhetens intäkter	1 626	1 603	1 630
Verksamhetens kostnader	-7 212	-7 283	-7 136
Avskrivningar	-209	-214	-214
Resultat från bedriven verksamhet	-5 795	-5 894	-5 720
Skatteintäkter och statsbidrag	5 698	5 682	5 775
Finansnetto	-57	-60	-53
Jämförelsestörande poster	32	8	-
Årets resultat	-122	-264	2

Prognosen lämnades i anslutning till delårsrapporten per 31 augusti. I mitten av november, efter oktober månads utfall, redovisades en prognos på -219 mkr samtidigt som det ackumulerade redovisade resultatet uppgick till -65 mkr.

Utfallet exklusive skatteintäkter och statsbidrag, finansnetto och jämförelsestörande poster innebär en negativ avvikelse i förhållande till ursprunglig budget med -75 mkr (verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar) medan nettoresultatet innebär en negativ avvikelse med -124 mkr i förhållande till budget.

Skatteintäkter och statsbidrag blev 77 mkr sämre än budget, finansnettot 4 mkr sämre och jämförelsestörande poster netto +32 mkr.

Vad gäller bedrivna verksamheter redovisar Hälso- och sjukvården ett underskott på 223 mkr, varav länssjukvården -186 mkr och närsjukvården -37 mkr.

Länssjukvården redovisar ett underskott i förhållande till budget med -100 mkr. Avvikelsen fördelar sig på ett flertal poster med avvikelser på mellan 12-17 mkr. Dessa poster avser bland annat minskade externa intäkter, IT-kostnader, vårdgarantikostnader, högspecialiserad vård och läkemedelskostnader.

Närsjukvården redovisar underskott i förhållande till budget med -22 mkr, varav Västerbergslagen -13 mkr med kostnader för läkemedel, röntgen och lab samt personalkostnader som största

förklaring. Även Norra och Västra redovisar ett underskott med -9,6 mkr. Även här är kostnader för läkemedel, röntgen och lab tillsammans med kostnader för hjälpmedel största orsaken till avvikelsen.

Utfallet för läkemedel, stafettläkare och högspecialiserad vård har under en följd av år – varje år – avvikit kraftigt negativt mot budget. Under 2009 har kostnaderna för läkemedel inte minskat inom länssjukvården medan man däremot inom närsjukvården lyckats minska sina kostnader. Kostnaderna för stafettläkare har minskat och uppgår till 103 mkr jämfört med 116 föregående år. Under 2009 har man i princip inte haft några merkostnader för stafettläkare om man beaktar minskade lönekostnader för vakanser. För högspecialiserad vård är kostnaderna fortfarande 12 mkr över budget och sparbeloppet för 2009 har inte uppnåtts men de bokförda kostnaderna har minskat från 398 mkr 2008 till 385 mkr 2009.

I förhållande till den prognos som lämnades i samband med delårsrapportens avlämnande per 2009-08-31 innebär utfallet för hela 2009 en resultatförbättring med 142 mkr och i förhållande till den prognos som lämnades i november med 97 mkr. En förklaring till avvikelsen är ändrade premier för avtalsförsäkringar som beslutades i december och innebar en kostnadsbesparing på ca 26 mkr. Även minskade kostnader för pandemin och ändrad skatteprognos anges som förklaringar till skillnaden mellan utfall och prognos. För 2008 blev slutligt utfall -87 mkr i förhållande till prognos per 2008-08-31 och -64 mkr i förhållande till den prognos som lämnades i december.

Vi rekommenderar även i år som en åtgärd att periodiseringarna i löpande redovisning ses över. Det förefaller osannolikt att ett korrekt periodiserat resultat över året skulle ge ett underskott på -65 mkr under årets första 10 månader och ett underskott på -154 mkr i november och december trots att december påverkats av engångsposter som förbättrat resultatet med ca 42 mkr. För de första 11 månaderna 2008 redovisades ett överskott på 36 mkr, för december ett minus på -212 mkr. Resultatutfallen i slutet av året bör analyseras och förklaras. Vi rekommenderar också att man ser över rutinerna för att upprätta månadsbokslut och principerna för att uppskatta och periodisera kostnader som exempelvis läkemedelskostnader, kostnader från andra landsting m m.

6.3 Budget 2010

Budget för nettokostnader är 19 mkr högre än utfallet för 2009 som påverkades positivt av stora engångseffekter. Kraftfulla åtgärder krävs för att nå kostnadsbudgeten 2010.

6.4 Jämförelsestörande poster

Landstinget redovisar i bokslutet för 2009 ett fåtal poster som jämförelsestörande poster enligt följande.

Jämförelsestörande poster uppgår till netto +32 mkr och består av:

Avskrivningar	-13
Pandemikostnader	-21
Statsbidrag för pandemivaccination	21
Statsbidrag från Kö-miljarden	30
Engångsutdelning från SKL	15
	32

Kommentarer till posterna:

- I bokslutet har man tagit beslut om att skriva ner bokfört värde på den fastighet som inrymmer kvinnokliniken. Nedskrivning har skett då man bedömde att det bokförda värdet inte motsvarade ett verkligt värde med hänsyn till att fastigheten skall rivs och ersättas under 2010.
- Merkostnader för pandemivaccinationer har bedömts motsvara det bidrag man fått från staten för vaccinationerna.
- Landstinget har under 2009 fått 30 mkr i bidrag för minskade köer inom vården. Enligt underlag från SKL har man uppnått 87,7% av förutsättningarna som innebär att "80 procent av patienterna ska få träffa en specialistläkare inom högst 3 månader och/eller få behandling/operation inom ytterligare 3 månader". Med detta resultat hamnar Landstinget på 20:e plats av 21 landsting.
- Engångsutdelning från SKL avser ett beslut som togs i juni 2009 där SKL lämnar en engångsutdelning till sina medlemmar.

6.5 Jämförelse med övriga landsting och regioner

SCB publicerade den 3 mars preliminärt ekonomiskt utfall för 2009 för landets samtliga landsting och regioner. Landstingsvärlden som helhet redovisar ett överskott på 3,2 mdr kr för 2009. Sexton landsting och regioner redovisar överskott medan fem, däribland Dalarna, redovisar underskott. Västernorrland och Blekinge redovisar sämre resultat än Dalarna. Blekinges resultat har påverkats av betydande kostnader för omstrukturering.

Den bokförda soliditeten i landstinget Dalarna är 7%. Genomsnittet i landet ligger på 22%. Soliditeten inkl ej bokförd pensionsskuld är för landstinget Dalarna -145%, sämst i landet. Genomsnittet ligger på -55%.

En jämförelse mellan 2009 och 2008 visar följande utveckling:

	<u><i>Lt Dalarna</i></u>	<u><i>Genomsnitt riket</i></u>
Skatteintäkter och statsbidrag	+1,1%	+3,1%
Intäkter i verksamheten	+12,5%	+7,9%
Kostnader i verksamheten	+1,3%	+4,1%

En meningsfull jämförelse förutsätter att väsentliga poster som t ex riktade statsbidrag klassificeras på samma sätt i olika landsting och att boksluten följer samma principer för redovisning. Vi har inte tillräckligt underlag för att dra några slutsatser av jämförelsen mellan åren.

7. Balanskrav

Landstinget har sedan balanskravet infördes i Kommunallagen redovisat stora underskott. Akkumulerat underskott att återställa uppgår till 805 mkr:

<u><i>År</i></u>	<u><i>Mkr</i></u>
2000	-159
2001	-163
2002	-162
2003	-254
2004	-5
2005	99
2006	119
2007	17
2008	-175
2009	-122
	<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> -805

Landstinget lever inte upp till Kommunallagens krav om att underskott ett enskilt år skall återställas under de tre kommande åren. Underskotten åren 2000-2003 borde ha återställts senast 2006. Planen för återställande av aktuellt underskott strider mot kommunallagen. Enligt lagen ska underskott i sin helhet återställas inom tre år.

8. Balansräkning

8.1 Utfall i sammandrag 2005-2009

<i>Belopp i mkr</i>	2009	2008	2007	2006	2005
Balansomslutning	3 223	2 852	2 768	2 623	2 347
Eget kapital	220	343	520	493	368
Eget kapital inkl ej bokförd pensionsskuld	-4 698	-4 441	-4 212	-3 529	-3 316
Omsättningstillgångar	1 473	1 173	1 253	1 169	899
Kortfristiga skulder	1 636	1 285	1 143	1 109	1 146
Balanslikviditet	0,90	0,91	1,10	1,05	0,78
Soliditet	-1,45	-1,56	-1,52	-1,35	-1,41

Likviditeten är god. Landstinget hade per 2009-12-31 utöver likvida medel på 434 mkr även kortfristiga placeringar på 492 mkr. Bland långfristiga placeringar ingår 70 mkr som avser placeringar för pensionsskulden.

Soliditeten är ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan. Inräknat den del av pensionsskulden som redovisas som ansvarsförbindelse, dvs pensioner intjänade före 1998, är det egna kapitalet negativt, -4,7 miljarder kr. Underskottet har ökat med ytterligare 257 mkr under 2009. Ej bokförd pensionsskuld uppgår till 4,9 miljarder kr, en ökning med 134 mkr.

8.2 Långfristiga placeringar

Under 2008 beslutade Landstingsfullmäktige att överföra 100 mkr till en pensionsfond vilket skett genom att värdepapper för ett anskaffningsvärde om 70 mkr numera redovisas som en finansiell anläggningstillgång. I bokslutet 2009 redovisas 30 mkr bland kortfristiga placeringar. Ett placeringsreglemente har antagits för pensionsfonden där det framgår vilka placeringar som får göras och hur stor del som får vara placerad i respektive tillgångslag.

På bokslutsdagen finns placeringar i olika typer av obligationer i fyra olika depåer och marknadsvärdet uppgår till 60 mkr. Någon nedskrivning av bokförda anskaffningsvärden har inte gjorts.

8.3 Kundfordringar

Fordran har totalt ökat med 49 mkr jämfört med föregående år. Under andra halvåret 2008 fungerade inte funktionen att skicka påminnelse till kunder. Med anledning av detta skickades inte heller några nya ärenden för inkasso under samma period. Från och med april 2009 är funktionen åter i bruk. Fordran för ärenden som ligger för inkasso har därför ökat med ca 10 mkr jämfört med föregående år och uppgår till ca 12 mkr vilket utgör ca 9% av balansposten. Konstaterade och befarade förluster är för 2009 ca 2,5 mkr lägre än förra året.

8.4 Kortfristiga placeringar

Landstinget har kortfristiga placeringar för totalt 492 mkr. Placeringar har gjorts dels i sk strukturerade värdepapper och dels i företagscertifikat. Under 2009 har man även placerat medel i bostadsobligationer. Det totala marknadsvärdet på placeringarna uppgick på balansdagen till ett totalt värde som motsvarar anskaffningsvärdet.

8.5 Upplupna kostnader

Bland upplupna kostnader redovisas skuld för semesterlöner med 183 mkr exkl sociala avgifter. Det redovisade beloppet är den skuld som lönesystemet beräknat i samband med månatliga lönekörningar. Enligt erhållet sammanställning från lönesystemet är uppgår skulden till 178,5 mkr vilket ger en för högt redovisad kostnad under året med 4,5 mkr.

Bland upplupna kostnader redovisas också en skuld för den sk Sjuktalesmiljarden som innebär att landstinget får ett bidrag för att arbeta för en minskning av antalet sjukskrivningsdagar under förutsättning att man uppnår vissa fastställda mål. Målen för 2009 har uppnåtts. Utbetalt bidrag till landstinget får till viss del användas under kommande år förutsatt att det finns en plan som visar hur pengarna ska användas. Av det utbetalda bidraget 2009 med totalt ca 30 mkr har landstinget valt att använda ca 14,3 mkr under 2010 enligt en upprättad plan.

9. Ansvarsförbindelser

Pensioner intjänade före 1998 redovisas inkl härpå belöpande löneskatt som ansvarsförbindelse och uppgår per 2009-12-31 till 4,9 miljarder kr.

Landstinget Dalarna har tillsammans med andra landsting en solidarisk borgen avseende AB Transitio. I årsredovisningen redovisas landstinget Dalarnas beräknade andel av det totala borgensåtagandet. Den totala borgen, för vilken landstinget Dalarna har ett solidariskt ansvar, är väsentligt högre.

10. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med RKR:s rekommendation 16 Redovisning av kassaflöden/finansieringsanalys.

Årets kassaflöde är negativt, -233 mkr. Från den löpande verksamheten, inkl skatteintäkter och statsbidrag m m, har tillförts 248 mkr, varav 532 mkr bundits i rörelsekapital medan investeringar gjorts med netto 329 mkr. I rörelsekapitalet ingår kortfristiga placeringar med 492 mkr, en ökning med 44 mkr.

11. Investeringsredovisning

Årets totala investeringar uppgår till 329 mkr jämfört med en budget på 398 mkr. Utfallet 2007 var 267 mkr. Kostnader för leasing uppgår till 17 mkr (17 mkr).

I den prognos som lämnades i augusti beräknades utfallet bli 352 mkr. Skillnaden mellan prognos och utfall förklaras av lägre utfall för fastigheter med 19 mkr, högre utfall för IT-investeringar med 8 mkr samt lägre utfall för Länssjukvården med 17 mkr.

I samband med granskning av bokslutet för tandvården kunde vi konstatera att man har kostnadsfört utgifter som borde ha klassificerats som förbättringsutgifter på byggnader respektive inventarier. Felredovisade belopp uppgår till ca 6 mkr och rätt redovisat hade resultatet för tandvården varit ca 6 mkr bättre. Orsaken till att investeringarna inte redovisats korrekt bedöms vara en felaktig tolkning av reglerna för att aktivera respektive kostnadsföra utförda åtgärder i samband med de ombyggnationer man tvingats göra under året pga ändrade myndighetskrav.

12. Redovisningsprinciper

Landstinget följer i allt väsentligt god redovisningssed och tillämpar rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning. Bokslutet är upprättat med beaktande av god redovisningssed. Årsredovisningens resultat- och balansräkningar ger tillsammans med noter och kommentarer i förvaltningsberättelsen en rättvisande bild av resultat och ställning.

13. Sammanställd redovisning

Landstinget anser att en sammanställd redovisning (koncernredovisning) omfattande de bolag och andra juridiska personer där landstinget har ägarandelar eller ekonomiska åtaganden inte tillför väsentlig information och redovisar därför ingen sådan. Större ägarandelar har landstinget i Dalatrafik, 50%, med en balansomslutning på ca 209 mkr, Dala Airport, 41% med balansomslutning på ca 30 mkr och Dalaflyget, 32% med balansomslutning på ca 7 mkr.

14. Kassaredovisning

Under året har brister noterats i den interna kontrollen i redovisning av kassamedel. Två förskingringar har uppdragats. Landstinget har inlett en utredning för att se över rutinerna. Kontanter avses att avskaffas som betalningsmedel från och med 2011.

Landstingets revisorer har fattat beslut om en fördjupad granskning av kassarutinerna under 2010.

Falun som ovan

KPMG

Bo Ädel

Auktoriserad revisor

Margareta Sandberg

Godkänd revisor